

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETESEK: 6-hasábos peit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

III-ik Sándor czár. †

Arad, november 2.

A világ leghatalmasabb fejedelme, milliók felett élet- és halálnak ura, ki palástja reddiben őrizte a világháboru borzalmait, az oroszok mindenható császára, a rettegett deszpota, a *fehér czár* meghalt; meghalt nyomorultan, kínos nyavalyák között. A megtört lélek hetekig, hónapokig vergődött az életében már félig feloszlott testben, elháríthatatlan végzetének rémes tudatában, akár a halálraitelt, aki ugyanannyi ideig várja a vesztőhelyen kivégzetését.

De hát a deszpota nem halt meg; ugyanazon nép fölött, ugyanazon hatalommal, eszközökkel és emberekkel, börtönökkel és hóhérokkal uralkodik ő, csak a neve más; inntentul nem III-ik Sándor, hanem II-ik *Miklós*nak fogják nevezni, de a szibériai hősivatagok száműzöttje, az ólombányák halotthalvány nyomorultjai, a házuk- és hazájukból ártatlanul kiűzött ezer meg ezer család éhség és hidegtől agyongyötört tagjai az ő sorsukban nem fogják a változást érezni. Hiszen a világnak nem is volt szabad értesülnie a réginek holtáról, míg az újabb helyére nem lépett; hódolat, térdhajtás és üdvözlésnek kelle takarnia a gyász és részvét csöndes megnyilatkozásait; egy perczig se eszmélhessen föl a világ azzal a vigasztalódással, hogy nem áll tölötte a muszka czár szörnyű alakjának ígérete, és az orosz nép ne tudja, ne higgye, hogy csak egy pillanatra is aláhanyatlott a pallós, mely miként az ég büntető, megtorló hatalma, itt a földön is mindig lesújtani kész arra, kit utolérhet, biztosan mindig és könyörtelenül.

Nem, nem az orosz czár az, ki a livádiai palotában az uralkodóház tagjai s a birodalom előkelőségei által környezve leszámolt a földi léttel, s most kiterítve várja élettelen teste az eltakarítását. Csak az *embert* látjuk, csak *azt* szabad látnunk a kiszervedett alakban, mert ha a *czár* nevében halálra üldözöttek árnyai és a halálos gyötrelmekre kárhoztatott rabok százazreinek átkai ott lebegnének a fejedelmi gyászpompával díszített ravatal körül, akkor szörnyű ítéletet kellene mondani a szerencsétlen fölött, akinek pedig teljes joga van a részvétre, mert ember volt ő is, mert szenvedett és meghalt.

Azok az árnyak odá gyülekeznek az új czár köré, ott tartózkodnak mellette éjjel és nappal, s készítik számára a rettenetes végzetet, mely üldözte és sujtotta apját, nagyapját és annak őseit fel az elsőkig, ki ráült a Romanovok véres trónjára, és saját felesége bérgyilkosaitól szenvedte az erőszakos halált, mely a czárok életében oly közönséges.

A boszuálló rettenetes végzet nem kérik, s nem áll meg tétován a fejedelmi paloták küszöbénél sem, áttör a testőrök sorain, a nehéz függönyök bibor szövetein, és borzasztó munkáját végzi a megtorlásnak a fényes termekben. Es miként a kegyetlen despota az ő jusztifikált alattvalóival szemben, nem ismer ez sem kiméleletet amaz iránt és siralmat s bánatot visz az egész családba, s bünteti a szülőket gyermekeik által, a nőt férje sorsával, szemet-szemért, fogat-fogért.

Valóságos katasztrófának mondható az isten-látogatása, mely az orosz czári halottas házat érte; apja mellett haldokolt a gyermek és virrasztott maga is súlyos betegen a fájdalomakba merült nő és anya. A férj most már megszabadult gyötrelmeitől, s a hatalmas czár reszketeg páráként áll a minden czárok ura előtt.

Legyen neki irgalmas az isten ítélete, az emberek ítélete részvét és megdöbbenéssel hallgat el a sötét ravatal szörnyű nagysága előtt.

Az elhunyt czár életrajza.

Tizenhárom esztendeig és néhány hónapig uralkodott III. Sándor orosz czár és ama ritka uralkodók közé tartozik, kinek országlása alatt nem volt háboru és ama ritka orosz czárok közé, aki természetes halállal mult ki. Ez talán részben annak a körülménynek is tulajdonítható, hogy III. Sándor czár aránylag fiatalon, életének 49-ik évében szállott sirba.

A nihilisták által 1881. márczius 13-án meggyilkolt II. Sándor czárnak és nejeének, *Mária Alexandrovna* hessen-reusi hercegasszonynak volt első szülött fia, III. Sándor czár, 1845. márczius 18-án született Péterváron. Az orosz uralkodóház hagyományai szerint tummyor részben katonai nevelésben részesült és már kora fiatalon csapatszolgálatot teljesített, részt vevén a nagyobb hadgyakorlatok alkalmával a táborozásokban. Később mint dandár- és hadosztályparancsnok önállólag működött a nagy orosz birodalom különböző pontjain. Atyja oldalán részt vett az 1877-iki orosz-török háboruban és néhány nagyobb ütközetben személyesen vezette hadosztályát. Mint hidegvérű, bátor és számító hadvezér ismertett el. 1866. október 28-án *Mária Feodorovna*, előbbi nevéen *Dagmár dán királyi hercegnővel*, a walesi hercegasszony nővérével kelt egybe és boldog házasságukból három fiuk és két leányuk született, u. m. *Alexandrovics Miklós* nagyherceg, orosz trónörökös (szül. 1868. május 18-án), *György* nagyherceg (született 1871. május 9.) *Xenia* nagyhercegasszony (szül. 1875. április 6.) *Mihály* nagyherceg (született 1878. december 4.) és *Olga* nagyhercegasszony (szül. 1882. jun. 13.)

Midőn atyját II. Sándor czárt a nihilista összeesküvők dinamittal felrobbantották, 1881. márczius 13-án, a gyilkosság elkövetése napján lépett trónra, de csak néhány hónappal később 1881. júliusban tette fejére a koronát Moszkvában, hova utaztában ellene is merényletet akartak elkövetni a nihilisták, de ez összeesküvés idejekorán felfedeztetvén, ártalmatlanná tétetett. Trónra lépte alkalmával szabadelvű alkotmányjogi reformokat helyezett kilátásba. Azokat a reformokat akarta létrehozni, amelyekkel atyja, II. Sándor czár életének utolsó napjaiban foglalkozott, t. i. a cenzus alapján nyert választói

jogosultság után egybehivandó képviselőház és a czár által fele részben kinevezendő felsőház létesítését. A miniszterium azonban nem lett volna felelős ennek a birodalmi tanácsnak, mely inkább mint tanácskozó testület, de nem egyszerűs mind törvényhozó működött volna. Miként később az európai sajtóban híresztelték, II. Sándor czár ezt az alkotmánytervezetet azon a napon, melyen meggyilkolták, alá is írta és fejedelmi megerősítés megtevése után indult az ünnepélyre, a melyre való útjában a nihilista összeesküvők dinamit-bombát vetettek szánja alá.

III. Sándor czárnak tulajdonképen már ezt a fejedelmileg jóváhagyott alkotmánytervényt kellett volna végrehajtani, a mire kezdetben hajlandó is volt, de utóbb a nihilistáktól való félelme miatt szakított minden szabadelvű hagyományokkal, sőt egyeduralkodói jogait annyira kiterjesztette, hogy a kerületi és községi önkormányzati testületek jogait is megnyirbálta. Bár békeszerető uralkodónak tartották, azért mégis uralkodásának főtámaszát a hadsereg minél erőteljesebb kiképzésében vélte feltalálni. Uralkodása alatt az orosz hadsereg óriási mértékben megszorítottatott, újja szerveztetett, harczképessége és mozgósítási képessége a legmagasabb fokra emeltetett, úgy, hogy ez a folyton hadi lábón álló északi kolosszus hadsereg ijesztőleg fenyegette állandóan az európai békét, a melynek megzavarásától azonban III. Sándor czár folyton óvakodott, sőt nem egyszer önmagát, mint békeszerető fejedelmet tüntette fel.

A pánszláv eszmék III. Sándor czár uralkodása alatt ismét tulsúlyra kerültek. A tulajdonképeni aktív orosz politika a különféle orosz jótékony és közmívelődési egyletek által gyakoroltatott a Balkánfélszigeten és mindazokban az országokban, a melyekben a pánszláv és a különleges orosz érdekekre nézve kedvező és termékeny talaj kínálkozott. Épen ezen pánszláv propaganda és háttérében az orosz fegyverkezés, valamint az ezen diplomáciának Franciaországgal való élénk, kezdetben ugyan titkolt, de mindinkább nyilvánvalóbbá lett barátkozása, sőt a később nyíltan is bevallott francia-orosz szövetség, mintegy hatásos ellensúlyozásképen hozta létre az 1888-ban írásba foglalt és később megújított hármas szövetséget Németország, Ausztria-Magyarország és Olaszország között, valamint azt az óriási fegyverkezést, a melyet ezek a szövetséges államok, de utánuk a többi európai államok is oly lázasan kifejtettek. Ez a fegyveres béke több anyagi áldozatot követelt, mint bármely nagy háboru. A lefegyverzésről immár szó sem lehet vala.

III. Sándor czár belső országlását illetőleg folyton a közjólét emelését és a köznép boldogulását hangsúlyozta, de azért mégis alattvalóinak utolsó fillérét igénybe vette óriási és folyton fegyverben levő hadserege fentartására és elűrtte, hogy zsidó alattvalói kegyetlenül üldözöttek, sanyargattattak és százazren földönfutókká tétettek.

Egész életét a nihilistáktól való rettegetés töltötte be. Egymást érték a czár elleni összeesküvések, a melyeket azonban szerencséjére idejekorán felfedeztek és megghusítottak. A czár személyét valóságos rendőri gyűrűkkel vették körül és mégis megtörtént, hogy a nihilista összeesküvők majdnem a czár közvetlen közelébe jutottak. Majd szakácsai, udvari oselédsége, testőrei között fedeztek fel összeesküvőket, kik a czár lakosztályai alatt helyezték el pokolgépeiket.

1888. év nyarán egy vasuti utazás alkalmával az egész czári család élete egy hajszalon függött. Ugyanis Borki közelében a nihilista összeesküvők a czár vasuti vonata ellen merényletet intéztek. A vonat a magas töltésen

kisiklott és több méter magasságból lezuhant. Maga az a szalon kocsi, a melyben a császár egész családjával épen ebédelt, pozdorjává törött, a nagyszámu szolgáze nélyzet közül sokan életüket veszítették, többen pedig súlyosan megsérültek és különös véletlen szerencse, hogy a csárnak és családja tagjainak legcsekélyebb bajuk sem történt. Ennek a rettenetes vasuti katasztrófának emlékére a csári család Borkiban parafényü, monumentális templomot építtetett, melyet ez év tavaszán szenteltek fel nagy ünnepséggel, melyen a császár és az egész családja jelen volt.

Ez az ünnepély és Xenia hercegeasszony esküvője volt az utolsó alkalom, midőn a császár legutoljára jelent meg a nyilvánosság előtt. Ettől fogva régi betegsége mindinkább erőt vett rajta, ágyba döntötte és végre életét kioltotta.

A császár betegsége.

A császár betegségről még mindig nem tudhatni teljesen bizonyosat. Csak az tény, hogy vesebetegsége volt. Vajjon rák-e, mint azt az utóbbi napokban mind erősebben állítják, vagy pedig Bright-kór, alkalmassint csak a bonczolás fogja kideríteni.

A pétervári „Regierungsbote“ Livádiából, okt. 28-ról keltezett közleményt hoz, mely előadja Sándor császár betegségeinek lefolyását a spalai tartózkodás óta.

A Spalában jelentkezett nyugtalanító tünetek Livádiában elsinte gyengültek, úgy, hogy a császár állva vehetett részt az istentiszteleten és sétakocsizásokat tehetett. De csakhamar elgyengülés tünetei álltak be; az étvágy csökkent, álmatlanság jelentkezett, a szív működés gyengült, a fehérvérnyomás egyre fogyott és a vértágok megdagadtak.

Október 19-én az étvágy javult, 20-án a császár meglehetősen jól aludt, mire észrevehető erősödés mutatkozott. E napon érkezett meg a görög királyné és Pater Joán.

21-én a császár megáldozott, ami nagy megnyugtató volt rá nézve.

22-én a császár együtt imádkozott Joan paterrel. Az nap este érkezett meg Alix hercegnő. — A császárt a nagy öröm erősen felizgatta, de az éj szerencsésen telmult.

Ez időtől kezdve időnként váltakozott a császár állapota, de a gyógyulás minden reménye elveszett. Tegnapelőtt már oly tünetek mutatkoztak, — tüdőgyulladás, vérköpés és végelerőtlenedés, — hogy a katasztrófa csak órák, legfeljebb egy-két nap kérdése lehetett. A halál délután 3 órakor állott be s mint az ily betegéknél rendszeren — a szív működés és légzés csendes megszűnésével.

A császár betegségeinek előzményeiről jól értesült orosz körökben a következőket beszéltek:

A császár betegsége már igen régi keletű. Emlékeznek jelenségekre, melyek már évek előtt mutatkoztak, a melyeknek azonban akkoriban még nem tulajdonították a kellő fontosságot, a mely jelenségek azonban összehasonlítva a legutolsó idők fejleményeivel, arra a kétségtelen következtetésre vezetnek, hogy a császár vesebaja már legalább is három esztendő. Hozzáteszik azonban, hogy a felelősség azért, hogy nem tették meg még idejében a kellő intézkedéseket, egyedül és csak a császárt terheli, a ki szenvedéseit a legnagyobb szigorral titkolta, és a baj tüneteit a menyiben csak nyilvánosságra kerültek, igyekezett mindig a lehető legártatlanabb gyöngélgedésre magyarázni. A leghatározottabban tiltakozott minden orvosi megvizsgálás ellenében, és mikor maga a császárné kérte, engedné magát alávetni az orvosok megfigyelésének, oly hevesen utasította el a kérelmet, hogy a császárné, a ki pedig talán legrégibb idő óta aggodott férje állapota miatt, nem merete többé előtte megismételni azt. Sőt a császár tovább ment a végzetes macacsságban.

Mikor a titkolódzás már lehetetlenné s az orvosok beavatkozás elkerülhetetlenné vált, akkor is rajta volt, hogy minél több akadályt gördítsen utjukba, rendelkezéseiket pedig ép-

penséggel nem respektálta. Így történt, hogy a lappangó kór mindinkább aggasztóbb alakot öltött és a betegség csak ily későn és ily elhatalmasodott, sőt végzetes stádiumában jutott köztudomásra.

Leyden tanár egyik levelében, melyet a berlini egyetem egyik tanárához intézett, a következőket írja a császár betegségről:

Ő az első alkalommal tévedett a diagnózis felállításában. Zacharjin rögtön veserákra gyanakodott s az orosz orvosok reménytelennek mondták a császár állapotát. Ezt a diagnózist azonban elítikolták Leyden előtt s csak miután alig egy negyed óráig vizsgálta a beteget, kérdezték tőle, vajjon a beteg állapotát reménytelennek tartja-e. Ő „Morbus Brighti“-t állapított meg, mely betegségnek jelei tényleg jelen is voltak. Csak egy konzilium alkalmával, a melyen a császár háziorvosa is jelen volt, adta elő Zacharjin azokat a jeleket, melyeket a beteg a több heti kezelés alatt észlelt és Leyden ekkor rögtön kijelentette, hogy a császár nagyon előrehaladott állapotban levő veserákban szenved. Ezen konzilium után ő maga állott el a korfui utól, mely különben Bright-kór esetén kitünő lett volna.

Leyden tanár e levelében részletesen leírja a betegség körtörténetét, de kéri, ne tegye közzé a lapokban, mert ő hazatérte után az egyetemen előadásokat szándékozik tartani a császár betegségről.

Az utolsó órák.

Livádiából Sándor császár utolsó perceiről a következőket jelentik:

A császár teljesen eszméletlenül volt. A császárné folytonosan férje mellett tartózkodott. Az uralkodó csöndesen hunyt el, egész családjától környezve. A halottól előbb a császárné és a rokonok, azután az udvari méltóságok, a kíséret tagjai és a palota személyzete bucsuzott el. A kastélyon felárbozra eresztették a császári lobogót és ágyuk dörgése hirdette a gyászt.

Sándor császár állapotáról délelőtt kilenc órakor a következő — utolsó — orvosi jelentést adták ki:

A császár álmatlanul töltötte az éjet. Nagyon nehezen lélegzik. A szív működése rohamosan gyöngült. A beteg állapota nagyon veszedelmes. Leyden, Sacharjin, Hirsch, Popov, Veljaminov.

A temetés.

Pétervárról távirják: A halálhír általános megdöbbenést keltett, az érzékeny hiedel daczára feltűnő nagy, de hallgatag néptömeg tolong az utcákon. A gyászshír már három óra felé érkezett ide, a kazáni székesegyház harangjainak tompa zugása először hirdette a szomorú valót és nemsokára a város összes harangjai megszólaltak; alig egy óra lefolyása alatt az egész város gyászdiszt viselt. A temetés részletei még ismeretlenek.

Odesszából távirják: Egyidejűleg a császár halálhírét hozó jelentésekkel Pétervárról távirati utasítások érkeztek a holttestnek Pétervárra való szállítása tárgyában. — A holttestet egy császári yachton hozzák ide az egész Fekete tengeri orosz hadihajóraj kíséretében. A Krimben állomásozó s a 7. hadtesthez tartozó csapatokat Livádiában összpontosították, hogy a holttest elszállításánál a hadsereg részéről a végtisztességet megadják. A holttestet Odesszából külön udvari vonaton viszik Pétervárra. Utközben minden állomásra kivonulnak a katonai csapatok. A temetés a szokásos formáságok közt megy végbe a császári kriptában, mely a Péter-Pál templom aljában van. Hogy mikor ér a holttest Odesszába és aztán onnét Pétervárra, az még nincs megállapítva.

Bécsben Sándor császár halálának híre mindenütt mély benyomást tett. A lapok nagy része külön kiadást adott, a melyeket az utcákon és a nyilvános helyeken osztogattak. A közönség mohón kapkodta a lapokat. — A walesi hercegi pár, a cumberlandi herceg és neje kíséretében, a kik Altnangban csatlakoztak hozzá, délután 5 órakor ideérkezett. A pályaudvaron az angol nagykövet és neje fogadta és a nagykövetségi palotába kísérte a trónörökös párt, mely este 10 óra 15 perczkor külön vonaton Oroszországba utazott. A walesi

herceg és neje a császár halálának hírére St.-Pölten és Bécs közt kapták meg.

Az orosz császár temetési szertartásán minden esetre egy főherceg fog jelen lenni, mint a király képviselője. Valószínűleg Károly Lajos főherceg, vagy fia, Ferencz Ferdinánd főherceg, esetleg mind a ketten elutaznak a császár temetésére. Velük fog menni kíséretül Windisgrätz Lajos herceg hadtestparancsnok vagy Uaxkuell gr. hadtestparancsnok.

A császár, mint egyeduralkodó.

Barát és ellenség egyaránt megagyezik abban, hogy III. Sándor császár, a minden oroszok egyeduralkodója, nem közönséges mértékben bírta egy tiszteletreméltó magánember erényeit.

Felülmulhatatlan férj, szerető apa, takerékos, lelkiismeretes házigazda volt, ellensége minden hazugságnak, erkölcstelenségnek és könnyelműségnek s még azonfelül vasszorgalom és pontosság által is kitűnt. Utján előre haladt, nem törődve a nép vagy mások kegyével és annyira eltelve kivételes hatalmának tudatától, hogy magától érthetőnek vélte, hogy őt befolyásolni, tőle koncessziókat kiúyerni nem lehet.

Ebből kifolyólag inkább irásbelileg közlekedett minisztereivel és tábornokaival, mert minden ellenvetést meg akart előzni. Uralkodói kötelességének tartotta óriási birodalmának minden részéből száz és száz egyént fogadni, de beható beszélgetésbe nem elegyedett, mert félt oly fölvilágosításoktól, melyek nehézségeket okozhatnak.

Amennyire csak lehetett, kerülte a külföldi diplomatákkal való érintkezést, mert azt hitte, hogy azok czélját ki nem számíthatja és mivel a francia nyelv használata több nehézséget okozott neki, mint azt bevallani akarta.

A minden nap ismétlődő érintkezés és munkásság körét uralni tanulta — de ami ezen körön kívül fekszik, azt gondosan kerülte.

A maga személyére bátor, de mint apjának ezer veszélytől környezett fia, a legszorgosabb elővigyázattal volt, hogy merénylő áldozata ne legyen; ez persze már magában véve is elég volt egész életének megrontására.

Csak midőn apósánál, Kopenhágában volt, akkor vetett le minden fesszt, akkor egész egyszerű természetében mutatkozott. Azonban itt sem szűnt meg egészen a belső meghasonlás. Mig nagyherceg korában egyáltalán nem kerülte a társaságot, a vállas, erős alkaturú férfi, ki a legnagyobb szigort a legnagyobb gyöngédséggel párosította: ha országában volt, az utóbbi három év óta elszigeteltségben élt, mely egyik elődjénél sem fordult elő.

Regard nélküli határozottsággal kifejezett vélemény sokkal inkább hatott rá, mint akár mily éleseszű okoskodás, mi ugyan dicséretére válik jellemének, de Európa és saját országa sorsára nézve hasonlíthatatlanul czélszerűbb lett volna, ha megfordítva áll a dolog.

Meg egy jellemző tulajdonsága az, hogy habár hozzá szokott mérsékelni magát, ha kihozták a sodrából, mégis igen heves tudott lenni, mint nagyapja.

A császár meghalt, éljen a császár!

III. Sándor császár már reggel óta teljesen tiszta öntudattal tekintett közeigő halála elé. Legelőször is gyóntató atyját hívatta és meggyónt, megáldozott, valamint fölvetette az utolsó kenetet. Ezután még sokáig beszélgetett a csodatevő János atyával. Majd magához hívatta nejét és gyermekeit, a kikkel teljesen tiszta elmével beszélt, megáldotta őket és elbucuzott tőlük. Csak három óra múlva kezdett a haldokló beszéde zavarossá válni.

Közvetlen a halál beállta előtt a császár kiemeltette magát ágyából, karosszékebe ült és ott is halt meg. Három órakor utolsót sóhajtott, mialatt a császárné, ki előtte térdelt, erősen körülölelte karjaival.

Négy órakor kezdődött a hűségeskü letétele az új császár II. Miklós részére, a livádiai udvari kápolna előtt. Legelőször a nagyhercegek tették le az esküt, azután a jelenlevő udvari méltóságok, tábornokok, a suitek és a testőrgárda tisztjei s az udvari rend-

örög. Fél öt óraker ágyulövészek hirdették, hogy az eskütétel megtörtént.

Az új czár.

Alexandrovics Nikolai, a nagyherceg-trónutód, mint II. Miklós czár követi atyját. 1868. május 18-án született Péterváron, tehát 26 éves. Ha az orosz czári család történeti fejlődését vesszük figyelembe, majdnem minden egyes esetben kitűnt, hogy apa és fia között a jellemek nagy különbsége észlelhető. I. Pál kényur után a szabadságszerető I. Sándor, az orthodox despota I. Miklós után a szabadelvű II. Sándor és ezután a merevhitű autokrata III. Sándor következett.

Vajjon II. Miklós, az Alexandrovics Nikolai atyja vagy nagyatyja nyomdokaiba fog-e lépni?

Az orosz uralkodók jellemképe mindenkor a nyugat-európai művelődéshez való viszonyukban tükröződött vissza. Legyen ez a viszony akár ok, akár okozat, vagy mind a kettő együttvéve, tény például az, hogy I. és II. Sándor a nyugati kultúra bámulói voltak, míg az orthodox-autokrata I. Miklós és III. Sándor az oroszról idegen kulturának ellenesei valának teljes életükön át. Hiszen tudjuk, hogy a most halálos ágyán fekvő III. Sándor alatt Oroszország közeledése a nyugat-európai társadalmi politikához hatalmas visszalökést szenvedett. Az ő célja a régi moszkovizmus volt; a francziák azt állítják róla, hogy az orosz parasztság, a „muzsik“ kiváló személyesítőjét kell benne látni.

A trónutód: Alexandrovics Nikolairól azonban köztudomású, hogy mekkora a vonzalma különösen az angolok által képviselt jellemhez.

Mindenesetre nagy befolyással volt Alexandrovics Nikolaira a nevelés, melyben részvett. Tudományos kiképzését Danilovics tábornok vezetése alatt nyerte, aki előkelő gondolkozású és művelt, de a mellett egész száraz jellemű ember, aki azonban nem oltott a fiatal lélekbe előítéletet, vagy gyűlöletet a szomszédos államok iránt. Atyja kívánságára főképp a reális tárgyakra oktatták a ozárevicsot: közjogra, közigazgatásra, pénzügytanra és egyéb jogi tudományokra nagy súlyt fektettek; természetesen, hogy a hadi tudományokban is alaposan képezték ki. Igen ügyes katonatiszt lett, és ha nem is lesz belőle szentélyes katona, alaposan ismeri a katona-élet minden csinját-binját és képes megítélni érdemeiket és mulasztásokat.

Kötelességtudásával mindig kitűnt, amelyet különben nemcsak a katonai életben, hanem egyéb téren is érvényesített. Jelleme nem sok tekintetben hasonlít apjához, de mindenesetre felülmúlja apját abban, hogy már kora gyermekégtől fogva trónörökösnek nevelték, míg Sándor czár már husz esztendő volt, amikor trónutóddá jelölték ki.

Nagy befolyással volt a ozárevicsra a czárné angol nevelőnője, Miss Laykoll is. Tény, hogy a ozárevics kitűnően beszél angolul és alapos ismerője úgy az angol irodalomnak, mint az angol társadalmi életnek. Németországhoz való vonzalma közismeretes dolog. Szoros baráti viszony fűzi őt II. Vilmos császárhoz. A franczia jellem iránt nem mutatott soha sem valami előszeretést.

III. Sándor a béke oszlopa volt, de csak a háboru előli irtózás következtében, II. Miklós czár talán oly fejedelem lesz, a ki a békét politikai tekintetben fogja fel és politikai meggyőződésből kifolyólag fogja azt fontartani segíteni. Reméljük, hogy apja szívósságát örökölte, hogy sikerüljön neki a jövőben az Oroszországban tagadhatatlanul meglevő háborus irányzatot megsemmisíteni.

Az új regime.

Az orosz fővárosban, mióta a czár állapota reménytelenre fordult, már hetek óta élénk megbeszélés tárgyát képezik a legmagasabb állami méltóságokban esetleg beállyható változások. Többek közt azt beszélnek, hogy a czár halála után Durnovo belügyminiszter a zonnal beadja lemondását de úgy hiszik, hogy az új czár, legalább egyelőre, nem fogja elfogadni a lemondást.

A belügyministerségre első sorban Plechwe államtitkárnak van kilátása, aki az új

czárnál is bizonyára nagy befolyással bíró Mihály nagyherceg pártfogoltja.

Az új regime alatt bekövetkező változások közt azt is emlegetik, hogy Daskov udvari miniszter szintén visszalép. A nagyravágyó és számító fiatal Kotsubey gróf szárnysegédnek nagyon befolyásos állása lesz az új czár mellett. Az sem bizonyos, hogy Jermolov földmívelésügyi miniszter megtartja-e tározóját.

A czárok életkora.

Valamennyi czár közt, kik fél évezred óta ülnek trónján, Ruzik csak igen kevés ért el magas életkort; III. Weliko Iván — kit „Nagy“-nak és „Rettenetes“-nek is hívták s ki az első volt, a ki a 15. század folyamán fölvette a czári címet — a leghosszabb életű volt az összes csárok közt, a mennyiben 66 esztendőt élt.

Megközelítette az évszámot a szerencsétlen véget ért II. Sándor, ki szintén elég magas kort ért el. Hatvanhárom éves korában gyilkosságnak esett áldozatul. I. Miklós, az előbbinek atyja, 59 éves korában halt meg. Gudunoff Boris czár 54 éves korában halt meg mérgezés folytán, melyet az al-Demetriuszhoz pártolt hadvezére, Basmanoff követett el; mint az egykoru krónikások beszélik, „úgy élt, mint egy oroszán, úgy uralkodott, mint egy róka és úgy halt meg mint egy kutya.“ Schuisi Vazil czár szintén 54 éves korában halt meg.

Nagy Péter 53, Michaelovisch Alexei, az első Romanoff 49, I. Sándor 48 éves volt, mikor meghalt. I. Pál czárt életének 47. évében gyilkolták meg, Feodor czár 44 évet élt. III. Péter czárt 85 éves korában fojtották meg a Pétervár közelében fekvő Ropcsa nevű városban, VI. Ivánt, a „czárnő foglyát“ életének 28-ik, fogságának 21-ik évében Schlüsselburgban, egy Ischin Wlasieff nevű porkoláb szurta le. II. Péter, a kivégzett czárevics fia 15 éves korában halt meg, állítólag mérgezés folytán. Az uralkodó czárnök közt I. Katalin, a „marienburgi leány“, a svéd dragoonyoskaplár özvegye, majd Nagy Péter felesége 42, Anna Iwanowna czárnő 47. I. Petrovna Erzsébet 53 és II. Katalin, az „északi Semiramis“ 67 éves korában halt meg.

*

Bécs, november 2. (Saj. tud. táv.) Hir szerint az udvart *Károly-Lajos és Ferencz-Ferdinánd* főherczegek képviselik a czár temetésén. Királyunk nevében *Kálnoky* kondoleált *Lobanoff* nagykövetnek.

Pétervár, november 2. (Saj. tud. táv.) Miklós czár kiáltványa békés és emelkedett. Szent fogadást tesz, hogy egyedüli célja a mindig hű Oroszország hatalmának és dicsőségének fejlesztése, valamint összes alattvalóinak boldogsága. A kiáltvány a következő parancscsal végződik: *„Esküdjetek hűséget a czárnak és Alexandrovics György nagyherczegnek, ki törvényes trónörökös mindaddig, míg a czárnak fia nem születik.“*

Pétervár, november 2. (Saj. tud. táv.) Giers az összes külügyi hivatalokat még az éj folyamán hivatalosan tudatta a czár haláláról.

Pétervár, november 2. (Saj. tud. táv.) A Péter-Pál erődből tegnap este nyolcz óraker ágyuk jelezték a czár halálát, ugyanakkor megjelentek a gyászhirdetések, melyeket a lakosság keresztet vetve olvasott. Este tizkor a birodalmi tanácsban gyászmisét tartottak. Beavatott forrásból jelentik, hogy az új czár politikája is békés lesz.

Pétervár, november 2. (Saj. tud. táv.) Este 10 óraker tarttták az első gyászmisét. A jelenlevők *Miklós* czárnak és *György Alexandrovics* trónörökösnek hűséget esküdtek. Holnap a senátus esküszik testületileg, valamint a katonai csapatok is, délután pedig a miniszterium hivatalnoki kara. Délelőtt kürtösök és heroldokkal hirdették ki az utcákon és piaczkokon a lakosság előtt a czár halálát,

ugyanily módon hirdetik ki *II. Miklós* czár trónraléptét is. A trónralépés alkalmából holnap nem öltenek gyászt. A hirlapok is gyászkeret nélkül jelennek meg.

Berlin, november 2. (Saj. tud. táv.) Vilmos császárt *Henrik* herczeg képviseli a czár temetésén.

Berlin, november 2. (Saj. tud. táv.) Vilmos császár a nevét viselő ezred lakomáján vette a czár halálhíret s meghatottan szólott a nagy halotról. Beszédét így végezte: *Adjon az ég II. Miklós czárnak erőt nehéz hivatásához.* Éljen Miklós czár. »Hurrá!« A zenekar az orosz himnuszot játszotta.

Páris, november 2. (Saj. tud. táv.) Hir szerint holnapra összehívják mindkét kamarát a részvét kifejezésre. *Casimir* neje a franczia nőegylet nevében részvétiratot küldött a czárnénak.

BELFÖLD.

A képviselőház, mint értesülünk, szombaton déli egy óraker ülést tart, melyen a pénzügyi bizottság be fogja terjeszteni a jövő évi állami költségvetésre vonatkozó s az ugyanaz nap délelőtti 10 óraker tartandó bizottsági ülésen hitelesítendő jelentését. A kormány értesülésünk szerint ez alkalommal kérni fogja, hogy a költségvetés tárgyalásának megkezdését november hó tizenkettő d i k é r e tűzze ki a ház.

A törvényes kamatláb. A törvényes kamatláb lezárlására vonatkozó törvényjavaslat a korona előzetes jóváhagyásával már visszaérkezett az igazságügyminiszterhez. A képviselőház legközelebbi ülésén ennél fogva a miniszter benyújtja azt s valószínűleg még a folyó év vége előtt tárgyalni is fogják.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 óraker 777.1 milliméter. délután 2 óraker 775.6 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 óraker C° + 1.3, délután 2 óraker C° + 7.0. Szél iránya és ereje: reggel 7 óraker K. 2, délután 2 óraker EK. 4. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 3. —

Derült. — Száraz. — Éjjeli fagy.

HIREK.

November 3. Szombat. Róm. kath. naptár: Pirmin. — Protestáns naptár: Pirmin. — Görög-keleti naptár (október 22.): Aberoz. — A nap két óra 31 perczkor, nyugszik 4 óra 24 perczkor.

Szabadnagharcai emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. B e m e j e t d i j t a l a n.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszin.

A halottak ünnepe.

Osunya, hideg őszi nap volt! a szél csak nagy hasította a léget, s szinte átjárta az ember tagjait.

Csoda-e, ha ily körülmények között a halottak ünnepe korántsem volt oly fényes, oly impozáns, mint az előző évi.

A délután ugyan megindult a népvándorlás a temető felé, a kocsi, a telt lóvonatok egymásután érkeztek a felső temető elé, mindazáltal korántsem voltak annyian a temetőben, mint máskor. Akik ki is jöttek, elhelyezték koszorúikat a siron, s igyekeztek hazafelé, a fűtött, barátságos szobába.

A szél oly erősen fujt, hogy gyertyákat gyújtani lehetetlen volt; csak pár üvegtakarta öröklámpa, vagy szurokfáklya fénye lobbant fel itt-amott.

Mindazáltal alig konstatálhatjuk, hogy a kegyelet megosappant a jelen gyermekeiben, mert az elhunyt jelesek sirjait virág ékítette

Igy az ó-temetőben Vécsey Károly gróf kriptája, az utcai harczban elesett honvédek, Lenkey tábornok sírján koszoru virított.

A felső temető kápolnájában délután három óraker gyászmisét mutatott be az egek urának Felix Benedek, minorita-rendű áldozár, melyet a hívők áhitattal hallgattak végig.

A sírok között kiválóan díszes volt Darányi János drnak, Arad város néhai érdemekben gazdag főorvosának, Tábajdy Károly volt főispánnak, és Salacz Gyula polgármesterter megboldogult nejének sírja, valamint az Andrányi, Schercz, Gutzja hr stb. családok sírkertje.

Mindegyiket számos koszoru fődte, ama régi szallagokkal ékítve, melyeket a gyász napján a kegyeletes nagyközönség helyezett a koporsóra.

Csak öt óra tájban indult meg a halottjárók sűrű tömege. Ekkor mindenki hazafelé igyekezett, az is, akit a kegyelet érzete egész délutánon át a halottak közt tartott.

Fölötte sokan állották körül Spányi Lenkének, a szerencsétlen véget ért, nagytehetségű színésznőnek sírját, a derékon kettétört márványoszloppal ékített helyet, mely annyi szép, ifju reménynek hideg kriptája. Az oszlopot egy friss koszoru ölelte át... Vajjon ki küldhette a teljesen idegen sírra a megemlékezés virágát?...

A tegnapi nap folyamán is sokan keresték fel a temetőket. Reggel a halottak lelki üdvéért gyászmise volt a minorita-atyák egyházában, melyen a tanítézetek növendékei teljes számban megjelentek.

— Személyi hírek. Boros Beni orsz. gyűlési képviselő, az aradi és csanádi egyesült vasutak vezérigazgatója, berlini utjából hazaérkezett. — Margineanu Iguác őrnagy, nagyszabasi tőparancsnok, Aradon tartózkodik. — Desseffy Sándor csanádi megyés püspök Budapestről Makóra utazott.

— A hivatalos lapból. A király dr. Fenyvessy Ferencz országgyűlési képviselőnek, a nemzeti színház nyugdíjintézet körül szerzett érdemei elismerésül, a harmadik osztályu vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

— III. Sándor csár halálát tegnap reggel rendkívüli kiadásban hozta a közönség tudomására az *Aradi Közlöny*. Rendkívüli kiadásunk a többi helyi lapot jóval megelőzte, a mennyiben már reggel 7 óraker megjelent. A gyászhiű jelző rendkívüli kiadásokat egy pillanat alatt széjjelkapkodta a közönség s nagy érdeklődéssel tárgyalta a szenzációs eseményt. III. Sándor csár életrajzát, valamint a halálozás részleteit s a várható fordulatokat lapunk mai száma eredeti táviratok alapján körülményesen ismerteti.

— A király — mint Gödöllőről táviratoznak — tegnap reggel 8 óraker a valkói erdőgondnokság kerületébe ment, hol udvari vadászat lesz. A vadászatra a gödöllői intelligencia köréből is többen hivatalosak.

— Az új sommás eljárásról szóló törvény november 1-én lépett életbe. Sokakat érdekelni fog annak fölemlítése, hogy a november elseje előtt kiadott idézéseket még a régi szokás szerint tárgyalják s így az „elmakacsolás“ csak a kitűzött időtől számított két óra múlva történik, míg a november elsejétől kiadott idézéseket az új törvény szerint tárgyalják, mely szerint az idézettek kötelesek pontosan megjelenni a kitűzött időre, különben nyomban elmakacsolják. A községi bíraskodásnál, azaz a 20 forintig szóló pöröknél a régi eljárás marad meg.

— Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága folyó év]október hó 1-től ér-

vénybe lépett megszorításokat november hó 5-től kezdődőleg megszüntette. A mondott naptól fogva tehát a kocsik rakodási idejére nézve ismét a 12 órai rakodási idő, az árufelvételre nézve pedig a rendes határozmányok lépnek érvénybe.

— A siketnéma-iskola megnyitása. Nagyon hosszú vakációja volt az aradi siketnéma iskola növendékeinek. A Roboz József ügyének halogatása, a pályázat kiírása bizony két teljes hónapot vont el az iskolai évből. A mult iskolaszéki ülés aztán megválasztotta az új igazgatót: Elias Jakab személyében, ki tegnap Aradra is érkezett, hogy a tanítást megkezdje. Erre vonatkozólag Millig József iskolafelügyelő a következő értesítést adta ki:

Az aradvárosi községi siketnéma iskolában az előadások f. évi november hó 5-én kezdődnek, az érdekeltek vagy gyámok felhívatnak, hogy siketnéma gyermekeik felvétele végett azon iskola igazgatójánál (templom-utcai elemi leányiskola jobb oldali melléképületében) hétfőn reggel 8 óraker ott jelentkezzenek.

— Ujoncok felesketése. Az október hó 1-ével bevonult ujoncok tegnap délelőtt tették le az ünnepélyes katonai esküt. Ezelőtt, mikor besorozták, a katonát a rendes, azonnali eskütelétnél többet nem kellett esküdni; két év előtt azonban a hadügyminiszter elrendelte, hogy mihelyt megérte az ujonc, miért is sorozták be tulajdonképen, ünnepélyesen föl kell ismét eskettetni. Csütörtökön volt az új rendelet óta a második ilyen eskütétel az aradi városban. Tíz óraker tábort misét tartottak, melyen Csikós ezredes, ezredparancsnokkal élén megjelent az egész tisztakar. A mise végén az ujoncok letették az esküt, mely után eldefiliroztak az ezredes előtt. — A honvéd és honvédhuszár ujoncok reggel 8 óraker a minoriták templomába mentek, hol Fax Benedek miséje után letették az esküt Butyka y Adám őrnagy, honvéd helyőrségi parancsnok előtt.

— A Sulkowski-pör. A „Pesti Hirlap“ írja: Említettük, hogy a lipcei birodalmi törvényszék Sulkowski hercegnének 36,000 márka apanagét ítélte meg. A házaselek között azonban még egy másik pör is van folyamatban. A pört a hercege indította neje ellen a házasság megsemmisítése iránt a bonni törvényszék előtt, mert állítása szerint az esküvő napján elmebeteg volt. A bonni törvényszék a herceget keresetével elutasította. Ez ítélet ellen a hercege a kölni főtörvényszékhez fellebbezett s most ott az ügy. A hercegné különben 1889. óta a Rajna melletti Bonnban lakik, mert a hercege is ott tartózkodik.

— Két aradi ifju előléptetéséről értesülünk örvendetesen. Ezek egyike Vég h János, az aradi kincstári jószágigazgató fia, ki huszárkadét-tiszthelyettesi rangjából most lépett előhadnagygyá, a másik Szalay Kálmán, a ki tehetségéhez mért méltánylásban részesült, midőn a szamosvölgyi vassuttársaság titkárává kinevezte. Mindkét ifju előhaladásán csak örvendeni tudunk, s tiszta szívből gratulálunk nekik.

— A „Pesti Napló“ új főszerkesztője. A „Pesti Napló“ tegnapi számában tudtára adja olvasóinak, hogy a lap főszerkesztését Vészi József vette át. Vészi József régi, kipróbált erő, ki a publicisztika terén már hosszú idő óta működik nem jelentéktelen sikerrel. Évek során a „Pester Lloyd“-nak volt vezércikkírója, sőt fiatal korában — ki hinné? — két kötet magyar lírai verset is adott ki.

— Kód. Homályos, ősi kód — ezer paránya szerte röpök — szürkére váló szemhatár — sárgult avar, mely pusztulásra vár. — Olyan üres a Minden — s ha végig tekintem — a máskor szimpompás mezőt, — a zöldelést — szorongva látom, — száraz virágon — lombtalan ágon — a lármás varjakat. — Se színtelenség átragad — az emberekre is. — Nem is — hallhatni kacaját,

életet — az ősz az mindent eltemet, — gyövel csupán póttát, langyosat — oh jaj! de mily szörnyű sokat — holdért nyertit trobadurt — számnélkül való infanterista hadurt — s egy sereg pénztelen szobaurt. — S mindezt a kód, az ősz teszi — Isten bocsássa meg neki.

— Magyarul akarnak tanulni. Tegnapelőtt román küldöttség járt Varjassy kir. tanfelügyelőnél. Varsándról jöttek s arra kérték a tanfelügyelőt, csapja el Dragán nevű tanítójukat, mert nekik olyan kell, a ki gyermekeiket megtanítja magyarul.

— Papválasztás Agrison. Agrison — írja levelezőnk — október hó 26-án töltötték be választás utján az üresedésben volt két gör. kel. román papi állást. Egyhangulag Moleska Romulus és Papp György végzett teológusokat választották meg.

— Népesedési mozgalom. A mult hét születési és halálozási arányai fölötte kedvezők; a halandóság oly kicsi, aminő csak a legegészségesebb városban lehet. Született az elmúlt héten Arad város területén 30 gyermek, és pedig 23 fi, 7 nő; arány 33.7 pro mille; elhalt ezzel szemben 16 egyén és pedig 8 fi, 8 nő, arány 17.9 pro mille.

— Az aradi őszi vásár első napja igen jól indult. Tegnap kezdődött az állatvásár, de a belső vásár is oly élénk volt, minő már régen. Az állatvásárra tömegtelen állatot hajtottak fel s mint halljuk, az árak elég jók. A vásárnak kitünő idő kedvez.

— Népfelkelők felmentése. A népfelkelési szolgálat alól való ideiglenes felmentésre vonatkozólag kiadott utasítás megadván a lehetőséget arra, hogy a kereskedelemügyi miniszter véleményezése alapján azon magánvállalatok és iparintézetek vezetői és igazgatói is, melyek a fegyveres erő közvetlen céljaira nem működnek ugyan, melyeknek megszakitás nélküli működése azonban más fontos közügy érdekében kivánatos — a népfelkelési szolgálat alól ideiglenesen felmentessenek: az aradi kereskedelmi és iparkamara, mely az e részbeni felterjesztések megtételével megbízva van, ezennel figyelmezteti mindazon helybeli magánvállalatokat és iparintézeteket, melyek vezetőiknek a népfelkelési szolgálat alól ideiglenes felmentésére jogcimmal bírnak, hogy ebbeli igényüket f. hó 8-án délig aulirt kamaránál mulhatatlanul bejelentsek. Megjegyezzük, hogy a felterjesztés csakis azon magánvállalatok vagy iparintézetek vezetőire terjedhet ki, melyeknek megszakitás nélküli működését valamely fontos közügy teszi kívánatossá és kereskedelmi vagy ipari magánérdekek a felmentés javaslatba hozását egyáltalán nem indokolják. — Aradi keresk. és iparkamara.

— Vallás és etikett. Orosházán — írja levelezőnk — az ág. evangélikus egyház tanácsa tegnap kényes kérdés foglalkoztatta. A multkor ugyanis a gyámintézeti közgyűlésre Orosházára jöttek Sárkány és Zelenka evangélikus püspökök; bár az egyházi hatóság ezt előre bejelentette a főszolgabírónak, a főpapokat a hatóság nem fogadta. Minthogy minden esetben, amikor a római katolikus egyház valamelyik főpapja látogatja meg a községet, ünnepi fogadást rendez a politikai hatóság s e fogadásban az evangélikusok is részt vettek eddig, az evangélikus egyház tanácsa a maga papjai ellen irányuló tendenciát látott a hatóság mulasztásában és ez iránt — ugy határozta el — kérdést intéz Bodoky Zoltán főszolgabíróhoz. A főszolgabíró választásánál nagyobb érdeklődéssel várják, minthogy a közel jövőben Wolafka címzetes püspök fog a községbe jönni, akinek fogadása — ily módon — most a főszolgabíró által adandó felelet által esetleg lényeges módosulást szenvedne, mert a községben az evangélikusok nagytöbbségben vannak.

— Uj vasut az Alföldön. Csabai levelezőnk értesítése szerint Rosenthall Ignác és Beliczey Géza megyei nagybirtokosok előmunkálatiengedélyt kaptak egy Csanád-Apácától Csabán át Dobozig terjedő vasutra. Az új vasut gazdag vidék forgalmán akar segíteni és annak sikert ígérnek.

— Nagyvilági tolvaj. Táviratot kapott tegnap délután az aradi rendőrség Orosházáról, melyben egy nagyvilági tolvaj szökéséről értesítik. Az illető Polonyi Károly név alatt szerepel, e név alatt hamisított több

rendbeli okiratot, pecsétet. Az illető feltűnő elegánsul öltözik, szeme alatt sebhely látszik. Az illető nagyon is praktikus alapokra fekteti a lopás művészetét, amennyiben a magyarországi postahivatalok névjegyzéke állandóan nála van.

— **Kutba esett gyermek.** K o c c z Irinie ötvenes lakos — mint levelezőnk írja — eltávozott hazulról, otthon hagyva 6 éves fiát, Jánost. A gyermek játésközben annyit ug-rándozott a kut körül, míg nem beleesett. A segélykiáltásokra összeszaladt szomszédok már nem tudták megmenteni a gyermeket a haláltól, belefult a kutba. A szülők ellen megindították a vizsgálatot.

— **Bűnös szerelem.** D o r g a i Márton nagylaki jómódu gazdaember felesége az egész falu tudtával szerelmi viszonyt folytatott K e r e s z t e s Pál 26 éves szolgaleány-nyel. Tegnapelőtt reggel aztán, mint levelezőnk írja, halva találták meg Dorgai Márton Nagylak határában. N y a k a k e r e s z t ü l volt metszve, szemei pedig kiszurva. E gyanu mindjárt feleségére és annak szeretőjére hárult, a kikat elfogtak. Hosszas vallatás után be is ismerték, hogy ők követték el a gyilkosságot, mert Dorgai minduntalan utjokban állott bűnös viszonyuk folytatásában.

— **Amerikai szállóvesszők** kaphatók, ezenként négy forintjával Világoson. A ripáriakra azonban csakis világosi szállóbirtokosok tarthatnak igényt. Akik a vesszőkből vásárolni óhajtanak, azok adják be jelentkezéseiket f. hó 15-éig a világosi hegyközség előjáróságánál.

— **Tűz Világoson.** V a n k János világosi gazdának a község határában hat öl hosszú szalmakazla volt. Ez a kazal — mint levelezőnk írja — múlt hó 30-án ismeretlen okból kigyulladt és porrá égett. A tüzoltók mindent elkövettek a tűz lokalizálására. A szalma biztosítva volt.

— **Elgázolt gyermek.** A disznókat kergette a radnai-uton T ó t h Antal kilencz éves kis fia, Mihály. Nem ügyelt kellőleg s így történt, hogy nekifutott egy már mozgásban levő bérkocsinak, amelynek rudja őt elütötte. A gyermek az arczán szenvedett könnyű sérülést, melyet Ö t v ö s Dániel dr. kötöztött be. A bérkocsist mulasztás nem terheli.

— **Hová lettek a kecskék.** C s á k i Pál őszentannai lakos harminczkét darab kecskét vett és mint levelezőnk írja, rábizta H a n d r a Péterre, hogy hajtsa őket haza. Mikor azonban otthon tőle átvette, hiányzott két darab kecske a harminczkettőből. A kérdőre vont Handra Péter azt vallotta, hogy R e i n m ü l l e r Mórnak is hajtott haza kecskéket, valószínűleg ott lesznek a kecskék. Kutatást rendeztek Reinmüllernél és a hiányzó kecskéket Csáki Pál csakugyan megtalálta Reinmüller kecskéi között. A dolognak folytatása lesz.

— **A rejtélyes vászonlopás** ügyében erélyes nyomozást indított meg az a r a d i rendőrség, melynek eredménye igen meglepő volt. A kutató rendőrség ugyanis a városligetből kivezető hid alatt újabb két vég vásznat te-dezett fel, melyeket szinte beszállítottak a város házára.

— **Nem sikerült zálogolás.** Nagy komolyan állított be tegnap a Weisz-féle zálogintézetbe M i l i t á r Márton, egy alig tizenöt éves fiú, valami értéktelen gyűrűt meg egy ébresztő órát akart ott elzálogosítani. A zálogház tulajdonos előtt gyanusnak tűnt fel a fiú, s azt a városházára kísértette fel. A tárgyak tulajdonosát keresi a rendőrség, hol a hajléktalan fiú magát igazolni nem tudta.

— **Szomjas emberek.** Ö z v. W e i d e n f e l d Bernátnénál, ki a világosi regálét bírja bérbe, a múlt héten betörték. A tettesek D á n i e l és társai világosi iparosok, kik feltörték a pinczét és onnét 40 palack sört emeltek el. Sajnos, hogy az iparos osztályhoz tartozó egyének is már betöréses lopásra vetemednek. V á r h e l y i c s e n d-örkmester előtt a tettesek nem is tagadták tettüket, azt mondván, hát bizony szomjasok voltunk s korcsma világot sehol sem láttunk, így tehát kénytelenek voltunk szomjunkat illetőenformán le-hűteni. Igaz, hogy most ők is hűsölnek a kir. jbiróság fogházában.

— **Pályázatok.** Albirói állásra a szigetvári járásbiróságnál 2 hét alatt; aljegyzői állásra az egri törvényszéknél 2 hét alatt; járásbirói állásra a szolnoki járásbiróságnál 2 hét alatt; irnoki állásra a nagyvárad-városi járásbiróságnál 4 hét alatt.

—x— **Hudovcyn,** egy ujjonnan feltalált szer a tüdő és gégefő hurutja és tuberkulózis ellen. Ezt a szert az osztrák királyi országos kórházban dr. Schwarz J. egészségügyi tanácsos a legnagyobb sikerrel kipróbálta, s az eredményt ez évi szeptember 12-én 5730. szám alatt kiállított bizonyítványával igazolta. E kitűnő szer kapható Mittelbach S. gyógyszerésznél, Zágráb (Langegasse 3.) Budapesten: Molnár és Moser koronaherceg-utca 9.

MULATSÁGOK.

(=) **Aradi dalárdisták** Csabán Irtuk már, hogy az a r a d i Kölcsey Dalkör november hó 24-én Csabán hangversenynyel egybe-kapcsolt zártkörű tánczvizsgalmat rendez, melyre Aradról is sok szép leány és asszony készűl átjárni. Csabán lázasan készülődnek a mulatságra. Egész sereg bizottságot alakítottak, mely a fogadtatást, elszállásolást, rendezést, bálát stb. intézi. A hangverseny s tánczvizsgalom az ottani színházban folyik le. Belépti jegy személyenkint 1 frt, családonkint 2 frt. A hangverseny programja a következő:

1. Királyinduló, Huber Károlytól, karének zongorakísérettel, előadja a Kölcsey dalkör.
2. Zongoraszám, előadja V a s s Imréné urnő.
3. „Szív hullámok,” Szentirmaytól, előadja a Kölcsey dalkör.
4. Dal, éneklí G é e s J o l á n urhölgy, zongorán kíséri V a s s Imréné urnő.
5. „Kérdeztem a rózsát,” Therntől, előadja a Kölcsey dalkör.
6. Magándal, éneklí B u j a S á n d o r, a Kölcsey dalkör alelnöke.
7. „Olasz dalok,” Gaál Ferencztől, előadja a Kölcsey dalkör.
8. „Mézeshetek után,” Gyulai Farkas dialogja, előadja K o r o s y I l o n a urhölgy és H r z b o v s z k y Lajos, az „Aradi Közlöny” segédszerkesztője.
9. „Dal, bor, leány,” karének, éneklí a Kölcsey dalkör.
10. Magándal, éneklí A v a r i f f y G é z a, a Kölcsey dalkör alelnöke.
11. Zárónek. Népdal, éneklí a Kölcsey dalkör.

(=) **A makói kereskedő ifjuság** a makói főgymnasiumi szegény tanulók javára N a g y S á n d o r ev. ref. kántor ur vezetésé alatt november hó 11-én a vigadóban jótékonyozélu mükedvelői előadással egybekötött zártkörű tánczvizsgalmat rendez. Belépti jegyek ára: Személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt 50 kr. Kezdeté pontban fél 8 órakor.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

November 3. (Szombat) A d o l o v a i n á b o b l e á n y a, szimf.

November 4. (Vasárnap) Délután: S t e r n I z s á k; este: A d a d a i u z s o r á s, R ó n a s z é k y G u s z t á v n é p-szimfűve. (Előszór)

A Bajazzók.

— Szinre kerül 1894. november hóban. —

Amióta M a s c a g n i Parasztecsülete diadalmasan járja be a világot, a „verismus” valóságos irodalmat teremtett magának az opera terén. Egyik leggenialisabb művelője L e o n c a v a l l ó a „Bajazzók” componistája, Mascagni előkelő versenytársa.

Amily hatalmas drámai erő nyilvánul a Bajazzók librettójában, amily szenvedély uralkodik a rövid két felvonás cselekvényében — ép oly megkapóan erőteljes partitúra csaknem minden üteme, míg egyes részeibe ritka báj és finomság csillog elő. — Ennek tulajdonítható az a frappans hatás, mely e kis művet mindenfelé kíséri.

Nálunk ritka ambícióval készül rá a társulat énekszemélyzete — és közönségünk rendkívüli érdeklődéssel várja az operát, mely kedden és szerdán kerül színre, mindkét estén bérietszünetben.

Nem kevésbé fogja emelni az esték érdekességét, hogy a Bajazzókkal a „Parasztecsülete” Verga híres drámája kerül színre, a főbb szerepekben A n g y a l I l k a, D e l l i Emma, F e n y v e s s i, B i h a r i és G á l l a l.

* **Opera Aradon.** L e s z k a y András, az aradi színház direktora tudvalevőleg a budapesti opera ideiglenes vezetőségéhez fordult azzal a kéréssel, támogassa őt ama törekvésében, hogy a vidéken rendszeres operaelő-

adásokat tarthasson, hogy vidéki operát alapíthasson, mely folytonos összeköttetésben állana a budapesti „anyaintézettel.” Erről most az alábbiakat írja a Magyar Hirlap: Maga a czél nagyon helyes. Ideje már, hogy a vidék érdekében is történjék valami s hogy ne mindig a bankópusztító budapesti operába tömjük a pénzt. De Leszkay rossz időben áll elő a tervével. Az, akihez fordul, maga is csak ideiglenesen áll az ügyek élén s rövid uralmának alkonyán fejtelenség, személyi és művészi anarkia uralkodik színházainkban, a nemzetiben és az operában. Botrányok, szintén személyiek és művésziek, kedvetlenítik el a közönséget és azokat, akik a színházak ügyeire befolyást gyakorolnak. Ily körülmények közt mindenki ijedten csapja össze a kezét, amikor azt hallja, hogy még néhány operát akarnak szervezni, és arra gondol: ugyan hol fognak annyi németet, amennyire az új színháznak szüksége lesz? Mert opera és németesség ez már körülbelül egy fogalom lett. V á r j u n k a v i d é k i o p e r á k t e r v e v e l, a m i g a f ő v á r o s i s z i n h á z i ü g y n é m i l e g r e n d b e j ö t t. Ha sikerült eltávolítani azokat az elemeket, melyek ugy a miniszteriumban, mint a színházaknál csak rontottak a színészet ügyén és csak ügyes reklammal tudták az ellenkező látszást fölkelteni, mi leszünk az elsők, akik erélyesen felszólalunk a vidék érdekében. Öntudatos, erélyes és némi tekintéllyel bíró vezetőre van szüksége mindenekelőtt a színügyeknek. Ha ez meglesz, akkor kezdődjék meg az akció, melyet eredményesnek csak úgy képzelünk el, ha az állam, a vidéki városok és a m. kir. opera együttesen közreműködnek a szép czél érdekében.

* **Műsorváltozás.** Mint az igazgatóság köz-hírré teszi, a mára hirdetett „A kis alamu-szi” operette előadása közbejött körülmények miatt elmaradt s helyette „A dolovai n á b o b l e á n y a” kerül színre.

* **A nemzeti színház igazgatója.** A nemzeti színház elhunyt igazgatójának helye még mindig betöltetlenül áll. Az illetékes körök mostanában sokat beszélnek a kinevezésekről, s számos ismert nevet hoznak forgalomba, az igazgatói állással kapcsolatban. Jól értesült helyről vett információ alapján jelezhetjük, hogy a nemzeti színház új igazgatója, illetve igazgatói teendőkkel felruházott dramaturgja S o m l ó S á n d o r, az a r a d i színház egykori művezetője lesz, ki ez állásában érvényre fogja juttathatni kiváló, elismert tehetségét.

* **A molnár és gyermeke.** Csütörtök délután az előző évek szokásához híven, „A molnár és gyermeke”-t adták félig telt ház előtt. Az érdeklődés lanyhasága megmutatta, hogy nem tud már vonzani ez a szentimentális, nagyon is romantikus és felette szellemes dráma. A mi az előadást illeti az nem is igen ért sokat K a c z é r N i n a és R ó n a s z é k y játéka kivül. A többi közpészerüt — H. K ö r ö s y J u c z i és T o m p a talán többet is bírt csak produkálni. B a l a s s a játéka volt az, mely különösen meglepett, ki az örökké köhécselő, öreg, beteges, zsugori és szívtelen molnár szerepét megfoghatatlan szintelenül és minden animó nélkül alakította, ha ugyan alakításnak lehet nevezni játékát. A közönség nem is igen igyekezett tetszését nyilvánítani.

* **A két árva.** D'Ennery és Cormon híres népdramája csalt könyveket és keltett élénk részvétet csütörtök este színházunkban a felsőbb régiók közönsége előtt. Hogy színre hozták, az ellen nincs semmi szavunk, de igenis van azon slendrián előadás ellen, melyben ezt a darabot bemutatták. A társulat legjobb erői közül nem egyet láttunk, a ki készületlenül lépett a lámpák elé és sugó után, csetelve-botolva mondotta el a mondokáját. Szerepét csak B i h a r i (Roger), D e l l i Emma (Louise), T o l n a i n é (a koldusnő), G á l G y u l a (Jacques), T o m p a (Pierre) és F ő r i s s (Piquard) vette komolyan, a kik minden igyekezetekkel arra törekedtek, hogy helyrehozzák

azt, a mit a többi rontott. A színház szépen megtelt.

* Gergely József, az aradon jól ismert tenorista Hajdú István színigazgató társulatahoz szerződött, mely B.-Csabáról legközelebb Egerbe megy.

* A „Magyar Tőzsdéi Közlöny” a 16. évfolyamát kezdi (magyar és német nyelven írva) és bátran tekinthet vissza a fényes eredményekre. Iránya a kitűnő magyar értékeknek külföldön folyton nagyobb keresletet biztosítani, azok érték-emelkedését előmozdítani, a kihágásokat megakadályozni és mint Magyarország egyetlen pártatlan és elfogulatlan tőzsdéi közlönye a közönségnek hű tanácsadója és törekvése a közönségnek hasznára lenni, azt kártól megóvni. Ezen irány a szerkesztő és kiadónak többszörös elismerést szerzett, még a körben is, habár a bécsi és berlini haute finance egynemely köre nem épen kedvére találta a közlöny leplezetlen kijelentéseit. A lapnak az irányát is mindenfelé méltányolták, melynél fogva a növekvő és irányadóvá lett budapesti tőzsdét a külföldiektől emancipálni törekedett, mert a függő viszony már ismételen kárára volt. A lap tartalma tanulságos, önálló, eredeti, élénk és gazdag; a sorolási közlemények hitelesek. És így ezen közlöny (és bankosztálya Václav-utca 18., félemllet a Régi posta-utczában), a jövőben is folyton szélesebb kört fog hódítani.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A második büntető tanács, mely Zubor Gyula törvényszéki bíró einöklete mellett Földes János és Szalay Béla dr. tör. bírálóból áll, megkezdte működését. A második büntető tanács hétfőn, kedden és szerdán tárgyal a bűnügyekben.

§ Halálos verekedés. Peti Mihály együttült a ménési korcsmában Kaszap Nikolájjal. Beszéd közben mikor már elég jó beboroztak, kezdi korholni Kaszap Nikolaj ivótársát.

— Minek iszol te mindig a korcsmában, inkább ülnél otthon és gyűjtenéd pénzed, hogy házat vehess magadnak.

— Már én csak akkor veszek házat magamnak — mondta Peti Mihály — ha megütik a dobát a te házad előtt.

Ezen aztán olyan csúnyán összekaptak, hogy utoljára is kére mentek. Peti Mihály a nála levő szőlő-oltó késsel úgy mellbe szurta Kaszapot, hogy az, miután pár lépést tántorgott, halva összeesett. A tegnap tartott végtagyargyalás Peti Mihályt halált okozó súlyos testi sértés büntetéséért, három és fél évi fegyházra ítélték.

§ Elnapolt végtagyargyalások. Liposei István aradi faggyutolvaj ügyében, kinek az esetét annak idején meg is irtuk, miután a beidézett tanuk nem jelentek meg és így a bizonyítási eljárást nem lehetett tökéletesen vezetni, a törvényszék nem határozott és új végtagyargyalást rendelt el. — Susorka Vaszilie simándi lakos felett sem határozott a törvényszék, ki felelőségét fojtotta meg, mivel a bizonyítási eljárás még nincs befejezve.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 2. (Saj. tud. táv.) A képviselőház holnapi ülést tulajdonképpen csak azért hívták egybe, hogy a pénzügyi bizottság tárgyalását befejezve, az 1895. évi állami költségvetésről betérjeszse jelentését. Hegedüs Sándor, a bizottság előadója a jelentést már ismertette főbb vonásaiban a bizottság tegnapelőtti ülésén. Holnap déli 12 órakor a bizottság jelentést hitelesítő ülést tart, s aztán délután 1 órakor lesz az ülés, melyen Hegedüs jelentését a Ház elé terjeszti.

A Ház valószínűleg már holnap megállapítja munkarendjét, azt nevezetesen, hogy a költségvetés tárgyalását mikor kezdi meg.

Breznóbánya jelöltje.

Budapest, november 2. (Saj. tud. táv.) A Lehoczky Egyed halála folytán meg-

üresedett breznóbányai kerületben már javában folynak a kombinációk és — önjelölések. Mind-e kombinációkkal szemben konstatáljuk, hogy — legalább a szabadelvűpártot illetőleg, — a jelölések még időelőttiek. A szabadelvűpárt végrehajtó-bizottsága csak a jövő hét végén fog ülést tartani és fogja megejteni a jelölést. Mint értesülünk, ez a kerület a szabadelvűpárt egyik jól ismert és szereplő alakját fogja fölléptetni.

Egy volt államtitkár halála.

Budapest, november 2. (Saj. tud. táv.) Heves Sándor, volt államtitkár, 71 éves korában meghalt.

Lukácsiu joga.

Szathmár, november, 2. (Saj. tud. táv.) Ezelőtt öt héttel Lukácsiu egyik becsület-sértési pörében újabb hat havi államfogházat kapott. Lukácsiu telebbezett az ítélet ellen, azon a czimen, hogy ő ugyan tud magyarul, de mert törvényadta joga, hát románul beszél és kér román tolmácsot. A debreczeni tábla új tárgyalást rendelt el, azzal az indokolással, hogy a tolmács kérése jogos volt. Hát jól van: Lukácsiu majd zengzetes anyanyelvén kapja meg a hat hónapot. Ha ez enyhíti azt a hat hónapot, ám legyen meg neki az ő enyhülése!

Tamadó kínai szőkevények.

London, november 2. (Saj. tud. táv.) A kínai szőkevények az orosz határon több órséget megtámadtak. Az oroszok a támadást visszaverték és 60 kínait megöltek.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, november 2.

Gabnaüzlet: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv jó volt, az irányzat szilárd lett, elkelt 25,000 mm. 2 $\frac{1}{2}$ krral magasabb árakon. Eladások:

	mmázsa	kilogramm	frt
Tiszavidéki	200	81. ⁵	6.70
"	200	81. ⁵	6.80
"	200	81.	6.80
"	100	81.	6.70
"	200	81.	6.65
"	200	80.	6.60
"	200	80.	6.62 $\frac{1}{2}$
"	800	80.	6.65
"	500	77.	6.37 $\frac{1}{2}$
Pestvidéki	400	81.	6.55
"	2500	80.	6.67 $\frac{1}{2}$
"	200	79.	6.50
"	200	79. ⁴	6.47 $\frac{1}{2}$
"	200	79. ⁵	6.50
"	200	78. ⁵	6.45
Fehérmegyei	1500	79. ⁵	6.60
Bajai	2000	78. ²	6.45
Hartai	1200	79. ⁵	7.70
Beoskereki	4200	79.	6.55
Dunai	2000	79. ²	6.50
"	1100	79.	6.55
Bácskai	200	79. ⁵	6.60
"	8000	77. ⁵	6.45
Felső-tiszai	200	81. ⁵	6.80
"	100	81.	6.82 $\frac{1}{2}$
"	100	80. ⁵	6.47 $\frac{1}{2}$

Határidőüzlet: Amerikából szilárdabb ártolyamokat jelentettek; mire a mi tőzsdénk is szilárdabban indult pár krral buzára, s közepes forgalom mellett így zárult is. Tengeri szintén szilárdabban indult, de a gyenge kereslet s osekély vásárlási kedv következtében igen emelkedett s változatlanul zárult. Zab és rozs közepes forgalom mellett változatlanok.

Zárul 11 órakor

Buza szeptember—október 1894	6.74—6.75
Tengeri május—június 1894	5.72—5.74
Tengeri őszre	5.93—6.94
Zab márczius—április 1894	6.35—6.40
Zab őszre	6.04—6.06
Káposztarepoze	11.15—

Külföld: New-York: buzára $\frac{5}{8}$ —tengerire $\frac{5}{8}$ —1 szilárdabb, Chicago: bu-

zára $\frac{5}{8}$, tengerire $\frac{5}{8}$ —1 $\frac{1}{4}$ szilárdabb, Liverpool tartott, London szilárdabb.

Értéktőzsde: A tegnapi magánforgalom rendkívüli élénk forgalom mellett tolyt le s különösen városi villamos vasut részv. (290) emelkedett tetemesen. Ma szintén igen szilárdan indult az üzlet, s csak később lanyhult meg némileg a gyengülő vételkedvre.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	383.50
Magyar hitelrészvény	478.50
Osztrák Államvasut	383.—
Rima-Murányi	289.—
Déli vasut	106.50

— A szeszadó-leszámolás. Az aradi kereskedelmi és iparkamara a következő sorokat közli: Több alkalommal tapas taltatván, miszerint az érdekeltek a szeszadónak a fogyasztási terület részére való biztosítást tárgyaló 1894. évi XV. t. cz. határozmányait nem ismerik és ebből folyólag kellemetlenségnek, sőt károsodásnak vannak kitéve, az alólirt kamara figyelemzeti mindazokat, kik a magyar korona országainak területén, valamint a birodalmi tanácsban képviselt kiváltságok és országok, ugy-szintén Bosznia és Herzegovina területén égetett szesz folyadékokat egy litert meghaladó mennyiségben a három terület valamelyikére adóval nem terheltén küldeni szándékoznak, — hogy a küldeményt előzetesen az erre kijelölt pénzügyi közegnél (küldő hivatalnál) bejelenteni kötelesek, mert a bejelentés elmulasztása esetén 2 frttól 50 frtig terjedhető bírságon kívül a küldemény annak tartányaival együtt elkoboztatik. Az ide vonatkozó t. czikket az érdekeltek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt betekinthetik. — Az aradi keresk. és iparkamara.

Szeszüzlet.

— November 2. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 52.50, kisinyben 53.— hordó nélkül per 100 liter % beleértve 50 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 2. d. u. 5 óra.

F	a	j	100 kg. ár	
			frttól	frtig
Buza bászági új			6.40	6.65
Buza tiszavidéki			6.45	6.70
Buza pestvidéki			6.40	6.65
Buza fehérmegyei			6.40	6.65
Buza bácskai			6.50	6.75
Rozs új, I-ső rendű			5.30	5.35
Rozs új, II-od rendű			5.25	5.30
Arpa takarmány			5.90	6.15
Arpa égetni való			6.40	7.15
Arpa sörfőzdei			7.35	8.50
Zab			5.85	6.20
Tengeri bászági			6.45	6.50
Tengeri másnemű			—	—
Káposzta-repoze bászági			9.70	9.90
Köles			—	—
Határidő	Buza szept.-okt.		7.10	7.12
	Buza márcz.-ápr.		5.77	5.79
	Buza máj.-jun.		—	—
	Rozs szept.-okt.		—	—
	Tengeri jul.-aug.		—	—
	Tengeri aug.-szept.		—	—
	Tengeri októberre		—	—
Zab márcz.-ápr.		6.05	6.07	
Zab szept.-okt.		—	—	
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.		—	—	

Aradvárosi

Évadbérlet
35. szám.

színház.

Havibérlet
15. szám.

Szombaton, 1894. november 3-án

A dolovai nábob leánya.

Színmű 5 felvonásban. Irta: Herceg Ferencz.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— November 2. —

Vass szálloda: Tompa Gyula birtokos, Kaszaper, Deutch J. gyáros, Bécs. Dr. Fekete József orvos, Boroshebes. Ungár Mór kereskedő, Talpas.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Nem bankok közlönye!

Teljesen független! Pártatlan!

Magyar Tőzsdei Közlöny

Budapest, Váci-utca 18.

1895. január 1-én a kiadó bel és külföldön elismert pénzügyi-szakírói pályájának

XVI. évfolyamát

kezdi meg. — **Információ** befektetési és üzleti értékekről, **megbeszélések** az összes értékpapírpiazzokról, elismert, megbízható, teljesen önálló, eredeti módon, különösen a

MAGYARORSZÁGI és AUSZTRIAI

általánosan kedvelt, elterjedt czimletekről.

A többi között kellő világításba helyezi az **irányadó** budapesti tőzsde ismeretlen jelentőségét és **különösen ma** minden értékpapír tulajdonosra nézve pénzügyi tanácsadó,

megvesztegethetlen és nékülözhetlen közlöny,

melynek olvasása

sok ezerszeres hasznot hajt.

Egész évre csak 1 forint o. é.!! Mutatványszám „Ünnepi ajándék” (tartalomdus könyvecske) és információ ingyen.

A „Magyar Tőzsdei Közlöny” bankosztálya Budapesten (Váci-utca 18. feljárt régi posta-utca) **ujjon belépő üzletfeleinek rendkívüli előnyöket nyújt.**

Tiszta vér

az egészség biztosítóka!

Titkos betegségek, sömör, kiütések, sápadtság, lankadtság, gyöngeség — egészséges vér által mind eltávolíthatók! Mi, módszerünk alkalmazása mellett, a gyökéres sikerről kezesszünk.

Tudakozódásoknál kerjük a válaszlevél bélyegének melléklését.

„Office Sanitas” Paris 30. Faubourg Montmartre. 790. 8—12.

2264/1894. pm.

Felhívás.

A városi vízvezeték építésének minél gyorsabb s az utcákon való forgalmat lehetőleg legkevésbé gátolón való foganatosítása szerfelett kívánatos lévén, e czélból az építési vállalkozó a fővezető oszveket az egyes házakba beágazó mellékoszvekekkel egyidejűleg kívánja lerakni, melynek következtén tudnia kell: melyek azon házak, a melyekbe a vízvezeték bevezetendő leend.

Hogy tehát ez megállapíthatassék a csatorna hálózatba eső házak tulajdonosait felhívom, hogy ha házukba a vízvezeték bevezetett szándékoznak, e szándékukat a f. é. november hó 5-ig vagy hivatalomhoz írásban, vagy a városházi kapusnál kitéve lévő iv aláírással bejelentsek.

Arad, 1894. évi október hó 21.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

12386/1894.

3—3

963 | 1894.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369/84. II. sz. alatt kelt intézményével jóváhagyott 12757/403 854. sz. szabályrendelet alapján azon ház- és telek-tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet vagy asfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalog járók folyó évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassák el, hogy a vízfelfogó árok vagy folyóka felé 5 cm-ternyi eséssel bírjon,

Köteles továbbá ház- és telek-tulajdonos a gyalog járók mellett elvonuló vízvezető árkot telke és háza utca-vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előirt utasítás és mérték szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízvezető árkokon keresztül a kocsi bejáratnál hidat építtetni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 2 füttől 25 füttig terjedhető pénzbírsággal büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homokszükségletet az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Aradon, 1894. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

13950/894. k. b.

3—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. k. miniszteriumnak f. évi 68092. sz. a. kelt magas leirata alapján közhírré teszem, hogy Hódmező-Vásárhely városnak szabályrendelete, a melylyel a házaló kereskedés a nevezett város területén, a fennálló házalási szabályok 17-ik §-ában és ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett tiltatott.

Kelt Aradon, 1894. évi október 10-én.

Sarlot Domokos
főkapitány

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező n. n. versenytér 38808/1100 h. területnek f. évi október 1-től 3 vagy 6 évre való bérbeadása iránt folyó évi november hó 5-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár holdankint évi 20 fütt30 krnyi haszonbér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi október hó 29-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső
aljegyző.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9—02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8%, a melyből tőke törlesztésre esik 2%, 26 fél évi törlesztésre 7 $\frac{1}{2}$ %, melyből tőke törlesztésre 1 $\frac{1}{2}$ %, fordítatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a tésévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,
királyi tanácsos polgármester.

ELIÁS LIPÓT FIA. ARADON.

Ajánlja magát a közeledő

költözködési idényre

mint **legmegbízhatóbb** céget, miután Magyarország legnagyobb butorszallító intézete. Rendelkezik 320 kül- és belföldi butorszallító kocsival. Képviselőségek minden kül- és belföldi városban.

Szíves pártfogásért esedezik

Eliás Lipót Fia,
ARADON.

Telefon szám 250.

